



Den syge ko er spottet - hvad gør vi så?

Anerkendelse: Hurtig behandling af en syg ko er vigtig for hurtig helbredelse. Det er også vigtigt at anerkende indsatsen for at spotte syge køer.

Af Nanna Frimann Jensen
Kvægdyrlæge, LVK

At spotte den syge ko tidligt er en meget vigtig forudsætning for helbredelse. I mange tilfælde en afgørende forudsætning. Men at udpege den syge ko, gør det ikke alene. Reagerer vi ikke hur-

tigt med opfølgning i form af behandling, både støttende og medicinsk samt supplere med løbende vurdering og opfølgning, så er vi lige vidt.

At spotte syge køer er en opgave for alle medarbejdere på bedriften. Men ofte er det videre forløb med syge køer, klinisk undersøgelse og evt.

opstart af behandling en opgave for få udvalgte personer i besætningen. Derfor er god og effektiv overlevering med fast defineret procedure vigtigt.

Glem ikke det menneskelige aspekt

Det er vigtigt, at personer

Inspiration til god overlevering

- Definere hvem der skal have mundtligt besked.
- Supplere med skriftlig overlevering, tavle, ark med fast placering
- Definere nogle punkter til skriftlig overlevering, ko nr. sygdomstegn. evt. afkrydsning. Hold det kort og simpelt. Supplere med mundtlig overlevering.



Anerkendelse: Det er vigtigt at anerkende medarbejdernes arbejde med at finde dyr, som har brug for behandling. Reagerer man ikke hurtigt, når de finder syge dyr, kan medarbejderne miste motivationen. Arkivfoto: LandbrugsMedierne.

med ansvar for undersøgelse og opstart af behandling reagerer, når en medarbejder har spottet en syg ko. Ofte tages syge køer fra efter malkning. Sæt derfor dagligt tid af til at undersøge disse køer lige efter malkning. Lad ikke køerne stå i separation i flere timer efter malkning. Hurtig behandling er vigtig for hurtig helbredelse. Men det er også vigtigt at tænke på dem, der har lagt en indsats i at spotte de syge køer.

Ved at lave hurtig opfølgning viser man medarbejderne, at de yder en vigtig indsats, når de finder syge køer. Det kan være meget demotiverende for en medarbejder, hvis der ikke tages hånd om de syge køer som personen har spottet, og det kan påvirke dennes fremtidige

LVK Kvægdrylægerne er en landsdækkende veterinær rådgivningsvirksomhed ejet af de landmænd som har sundhedsrådgivningsaftale. Vi er pt 20 specialiserede kvægdrylæger der betjener ca. 500 sundhedsrådgivningsaftaler med ca. 100.000 malkekøer og en del slagtekalvebesætninger. Se mere på www.lvk.dk

Ansvarlig:

Dyrlæge:

Dato:

Registreringsskema til syge køer

Ko nr.	Dato	Diagnose eller behov for dyrlæge	Behov for sygeboks.	Behandling opstart dato og genbehandlings datoer			Effekt af beh.	Støttende beh. Pumpning	Støttende beh. Produkt
				1/3	2/3	3/3			
1022	11/12	Akut YB/ej erkendt kontakt dyrlæge	Ja/nej	1/3 X	2/3	3/3	X	2 gange	Propyl en./

Grafik: Forslag til skema.

engagement til at reagere på syge køer i tide.

Støttende behandling - væsketerapi

En del syge køer har ofte brug for støttende behandling i form af væsketerapi. I nogle tilfælde kan det endda være helt afgørende for koens helbredelse. Heldigvis er pumpning af køer blevet et udbredt værktøj i danske besætninger og det er uden tvivl med til at redde mange køer. Forkert pumpning kan dog have fatale følger for koen, hvilket desværre er årsagen til, at nogle tøver med at benytte sig af at pumpe. Men som alt andet er pumpning en læring, og når det går galt, er det vigtigt at lære af sine fejl og ikke mindst huske på, hvor mange andre køer man har reddet med pumpning. Der findes mange videoer på nettet, der er rigtige gode at se inden man går i gang med at pumpe køer.

De fleste, alvorligt syge køer har som grundprincip brug for væske, elektrolytter og energi. Vælger man en blanding indeholdende disse elementer, vil koen

ofte være hjulpet godt på vej. Nykælverprodukter indeholder som regel alle disse gavnlige elementer som også syge køer kan have nytte af. Derudover findes der mere specifikke produkter til de enkelte lidelser. Er du i tvivl om hvilke produkter du skal benytte, kan du søge hjælp hos din dyrlæge.

Hurtige råd til sikker pumpning

- Kontrollere om pumpen ligger rigtigt. Man skal kunne mærke to tykke og faste rør langs koens hals (luftrør og slange).
- Koen skal ligge i stabilt brystleje eller stå op
- Pump forsigtigt imens du observerer koens reaktion. Vurder løbende vomfylde på koen for at undgå overpumpning.
- Pump ikke koen med mere end 40 liter på en gang. Følg instruktionerne på pakken af den opløsning/blanding I benytter.

Opfølgning

Opfølgning er endnu et vigtigt aspekt af koens helbredelse. Helt basalt skal besætningsdiagnoserne følges med de korrekte antal behandlinger og glem ikke evt. smertestillende. Er man i tvivl om valg af diagnose bør man altid kontakte dyrlægen. Behandlingseffekt skal løbende vurderes, indtil koen er helt rask. Derudover skal behov for støttende behandling og bedst muligt opstaldning også være en del af den daglige vurdering. Skemaer til disse registreringer kan være en stor hjælp til den daglige vurdering, til overlevering og til evaluering.

Evaluering

Løbende evaluering af procedurer for overlevering, behandling og opfølgning er essentiel for optimering og udvikling af besætningsprocedure. Brug evt. tavlemøderne til at inddrage personalet, hold en positiv tone og hold det kort. Tavlemøderne må ikke blive maratonsk, de skal holdes korte ellers mister de deres funktion. Er der behov for at gå

mere i dybden, så tag en snak med de enkle medarbejdere eller hold et kaffe/fokusmøde omkring et emne.